

Úředníci i soudci se na kulatém stole u ombudsmana shodli, že úřední písemnosti mají být srozumitelné pro čtenáře

19.10.2022 - | Veřejný ochránce práv

Srozumitelností se zabýváme dlouhodobě. Máme zkušenosti s texty úřadů, na něž si lidé stěžují, a také jsme zkoumali a testovali, jak lidé rozumějí našim vlastním textům. Naše zjištění jsme převedli do pravidel srozumitelného psaní a spolu s praktickými příklady je shrnuli v příručce určené úředníkům nazvané „Jak psát srozumitelné úřední texty“. Do její finální podoby nyní zapracujeme i připomínky a nápady, které zazněly od odborníků na kulatém stole.[1]

V diskuzi o příručce i srozumitelnosti obecně jsme se u kulatého stolu s úředníky a soudci shodli, že úřední písemnosti mají být srozumitelné v první řadě pro čtenáře. Právě na čtenáře musí autoři při psaní textů myslet na prvním místě. Veřejná správa je služba a musí být srozumitelná těm, kterým slouží. Srozumitelnosti úředních textů se dosud nevěnovalo mnoho pozornosti a to je třeba změnit. „*Chceme, nebo nechceme být srozumitelní? Chceme věci vyjasňovat, nebo zdůrazňovat svou exkluzivitu, výlučnost, postavení, funkci, status a expertní povahu své činnosti?*“, zeptal se ve svém příspěvku soudce Nejvyššího správního soudu Josef Baxa.

„*To, co je v příručce, by se dalo použít hned, ale nejdřív musíme všichni změnit přístup,*“ řekl Josef Vedral, spoluautor správního řádu a autor nejpoužívanějšího komentáře k němu. Pro mnoho úřadů i úředníků bude srozumitelné psaní skutečně vyžadovat změnu přístupu, aby psali přístupnějším jazykem, nepsali zbytečnosti, a naopak napsali čtenářům to, co jim pomůže. A přitom musí zároveň dbát na to, aby byl jejich text právně přesný. To je skutečně náročný úkol, který vyžaduje podporu jejich vedení.

„*Mám radost z podpory srozumitelného psaní,*“ uvedl Jaroslav Švoma, který v Kanceláři ombudsmana vede odbor metodiky a analýzy. „*Ted' nás čeká práce na konečném znění příručky a na propagaci srozumitelnosti v jednotlivých rezortech i úřadech.*“ Ombudsman Stanislav Křeček již oslovil některé ministry a požádal je o podporu při prosazování srozumitelného psaní. „*Je důležité, aby informace poskytované lidem byly nejen dostupné snadno elektronicky na jednom místě, ale aby byly i srozumitelné. Domnívám se, že pokud nebude podmínka srozumitelnosti splněna, nebude důležité, že jsou portály veřejné služby snadno dostupné a uživatelsky přívětivé,*“ shrnul ombudsman v dopise ministru pro místní rozvoj a místopředsedovi vlády pro digitalizaci Ivanu Bartošovi.

[1] Kulatý stůl je realizován prostřednictvím projektu Posílení aktivit veřejného ochránce práv v ochraně lidských práv (směrem k ustavení Národní lidskoprávní instituce v ČR), číslo projektu LP-PDP3-001. Projekt je součástí Programu lidská práva financovaného z Norských fondů 2014-2021 prostřednictvím Ministerstva financí ČR.

https://www.ochrance.cz/aktualne/urednici_i_soudci_se_na_kulatem_stole_u_ombudsmana_shodli_ze_uredni_pisemnosti_maji_byt_srozumitelne_pro_ctenare